

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.
3. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 р. № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.
4. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.
5. Ковальський В.В. Принципи соціального захисту військовослужбовців // Науковий вісник УжНУ. 2025.
6. Тищенко О.В. Проблеми захисту соціальних прав мобілізованих працівників. 2025.
7. Труфанова Ю., Майка Н. Соціальний захист військовослужбовців в умовах воєнного стану. 2023.
8. Навчальні посібники з військового права / Національний університет оборони України.
9. Матеріали конференцій за участю Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України (2023–2025 рр.).

КОЗАЧОК ВЕРОНІКА ІГОРІВНА

курсант Національна академія внутрішніх справ

ПОШТАРЕНКО ІННА ВАЛЕРІЙВНА

доктор філософії в галузі права, доцент кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОТИДІЇ ДИВЕРСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах збройної агресії проти України та зростання гібридних загроз питання забезпечення державної безпеки набуває особливої ваги. Важливе місце у системі суб'єктів забезпечення національної безпеки займає Національна поліція України, діяльність якої спрямована на охорону прав і свобод людини, протидію злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також участь у реалізації заходів щодо захисту державних інтересів. Відповідно до положень Закон України «Про Національну поліцію», поліція виконує широкий спектр функцій, серед яких важливе значення має участь у забезпеченні державної безпеки [1].

У контексті сучасних викликів особливого значення набуває протидія диверсійній діяльності, яка спрямована на підриг обороноздатності, економічної стабільності та функціонування критичної інфраструктури держави. Кримінально-правова характеристика диверсії визначається статтею 113 Кримінального кодексу України, яка передбачає відповідальність за вчинення дій з метою ослаблення держави, зокрема шляхом вибухів, підпалів чи інших небезпечних дій [2]. У цьому контексті Національна поліція відіграє ключову роль у виявленні, припиненні та розслідуванні відповідних кримінальних правопорушень.

Одним із основних напрямів діяльності поліції є здійснення оперативно-розшукових заходів, спрямованих на виявлення осіб, причетних до диверсійної діяльності. Працівники поліції здійснюють збір інформації, аналіз оперативної обстановки, виявляють канали фінансування та зв'язки між учасниками злочинної діяльності. Особливу роль у цьому процесі відіграють підрозділи кримінальної поліції та кіберполіції, які забезпечують протидію сучасним формам диверсій, у тому числі пов'язаним із використанням інформаційних технологій [3]. Важливим аспектом діяльності Національної поліції є взаємодія з іншими правоохоронними органами та суб'єктами сектору безпеки і оборони. Насамперед йдеться про співпрацю з Службою безпеки України, яка здійснює контррозвідувальну діяльність і відіграє

провідну роль у виявленні загроз державній безпеці [4]. Така взаємодія дозволяє забезпечити комплексний підхід до протидії диверсійній діяльності, що є особливо важливим в умовах воєнного стану. Крім того, поліція співпрацює з органами прокуратури, Збройними Силами України та іншими державними органами, що сприяє ефективному документуванню злочинів і притягненню винних до відповідальності.

Окрему роль відіграє діяльність поліції щодо охорони об'єктів критичної інфраструктури. Саме такі об'єкти найчастіше стають цілями диверсійних посягань. Поліція здійснює патрулювання, організовує охорону важливих об'єктів, бере участь у розробці та реалізації заходів щодо підвищення рівня їх безпеки. Водночас існує проблема відсутності чіткого законодавчого визначення переліку об'єктів, що мають важливе значення, що ускладнює практичну реалізацію відповідних функцій [2]. Не менш важливим є превентивний напрям діяльності поліції. Його сутність полягає у запобіганні вчиненню диверсій шляхом виявлення потенційних загроз, проведення профілактичної роботи з населенням, а також протидії вербуванню громадян до участі у диверсійній діяльності. У сучасних умовах значного поширення набули випадки використання соціальних мереж для залучення осіб до протиправної діяльності, що потребує активного залучення підрозділів кіберполіції [3]. Крім того, важливим є підвищення рівня правової обізнаності населення щодо загроз державній безпеці. Разом із тим діяльність Національної поліції у сфері забезпечення державної безпеки та протидії диверсіям супроводжується низкою проблем. Однією з них є недостатня нормативна визначеність повноважень поліції у сфері національної безпеки, що іноді призводить до дублювання функцій з іншими органами [1]. Іншою проблемою є складність координації між різними суб'єктами сектору безпеки, що може негативно впливати на ефективність спільних заходів [4]. Також актуальним залишається питання матеріально-технічного забезпечення поліції, зокрема у частині використання сучасних технологій для виявлення та документування диверсійної діяльності.

Особливої уваги потребує проблема доказування у кримінальних провадженнях, пов'язаних із диверсією. Поліція повинна довести не лише факт вчинення суспільно небезпечних дій, а й наявність спеціальної мети — ослаблення держави. Це потребує використання сучасних методів криміналістики, цифрових доказів, результатів негласних слідчих (розшукових) дій, а також ефективної взаємодії з іншими органами [4]. Належне документування таких злочинів має вирішальне значення для притягнення винних до кримінальної відповідальності. У сучасних умовах важливим напрямом діяльності поліції є міжнародне співробітництво, зокрема взаємодія з Інтерпол, що дозволяє ефективніше протидіяти транснаціональним загрозам та обмінюватися інформацією щодо осіб, причетних до диверсійної діяльності [4]. Така співпраця сприяє підвищенню ефективності боротьби зі злочинами, що мають міжнародний характер.

Таким чином, Національна поліція України відіграє важливу роль у забезпеченні державної безпеки та протидії диверсійній діяльності, здійснюючи як правоохоронні, так і превентивні функції. Ефективність її діяльності залежить від належного нормативно-правового забезпечення, координації з іншими суб'єктами сектору безпеки, рівня технічного оснащення та професійної підготовки працівників. Удосконалення діяльності поліції у цій сфері є необхідною умовою забезпечення стабільності та безпеки держави в умовах сучасних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001.
3. Тацій В. Я., Борисов В. І., Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Особлива частина. — Харків: Право, 2021.
4. Хавронюк М. І. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. — Київ: Ваіте, 2022.